РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 14-го серпня 1917. Ч. 95. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, August 14, 1917. No. 95.

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТР. РАДА ЗАПЕВНЮЄ

ЩО БУДЕ ПІДДЕРЖУВАТИ НОВЕ РОС. ПРАВИТЕЛЬСТВО.

ВЕЛИКІ БИТВИ В РУМУНІЇ. - НІМЦІ ВЗЯЛИ 10.000 ПОЛОНЕНИХ.

УСТАНОВЧІ ЗБОРИ В РОСІЇ БУДУТЬ ВІДЛОЖЕНІ НА СІЧЕНЬ.

Вісти з України.

Українці будуть піддержувати правительство Керенського.

Петроград, 10. серпня. — **Українська Центральна Рада заявила, що буде піддержувати нове провізоричне російське правительство.**

Бунт українського полку.

ПЕТРОГРАД, 10. серпня (телеграма спізнена). — **Частина ново-утвореного українського полку, який переїздив через зелізничу стацію в Києві на боєвий фронт, почала стріляти на російських кірасієрів, які стерегли стациї. Кірасієри відповіли стрілами. Вивязала ся битва, в якій по обох сторонах впали убиті і ранені.**

Коли український полк відтак відїхав і прибув до Новгороду Волинського. вислано проти збунтованого полку цілий полк кірасієрів і боротьба розпочала ся наново. Кірасієрам прийшли на поміч також машинові кріси. Збунтовані українські жовніри мусіли остаточно піддати ся. 14 убитих привезено до Києва; около 50 було ранених.

Новий український полк.

Один з відпочиваючих в Житомири (на Волини) полків постановив назвати себе „Українським полком імени гетьмана Петра Сагайдачного". Полк відходить на фронт.

(„Биржевыя Вѣдомости", з 21. червня).

Зріст українського руху.

Київ, 20. червня. — Рада в специяльній резолюції висказала невдоволенє цілій російській пресі за її не співчуваюче відношенє до крайности й українського руху. Селянам забороняє вона виписувати і взагалі читати „Кієвлянина" (чорносотенна ґазета), причім щодо російських ґазет цілої України зїзд висказує мокищо надію, що вони чейже змінять своє відношенє до українського руху.

Збори офіцирів і жовнірів-Українців винницького ґарнізону, в числі двох тисяч душ, постановили признати український ґенеральний комітет при Центральній Раді за найвисшу для себе воєнну власть, а Центральну Раду вивести в найвисшу інстанцію України; активно піддержувати постанови першого київського військового зїзду в справі орґанізації українськoї армії і підчиненя її українському ґенеральному комітетови при Центральній Раді, і зажадати від Тимчасового Правительства їх негайного сповненя.

Український клюб ім. гетьмана Полуботка силоміцю забрав для своїх потреб театр Троїцького народного дому, який належав до міста, і розмістив ся в нім. поставивши варту.

(„Новое Время", з 20. червня).

Москалі проти Українців.

Петроґрадське „Новое Время" (з 22. червня) п. з. „До українського руху" пише:

„Нова Рада" під великим заголовком „На спеціяльну увагу Тимчасовому Правительству і російській демократії" друкує початок докладної записки української делеґації до центрального правительства. В тій декляраціі читаємо:

Український рух, по сути глибоко демократичний, все стояв на почві народних потреб, широко огортаючи їх, і все говорив мовою зрозумілою і доступною народови про його власні інтереси. Ось чому з самого початку свобідного житя сей рух перемінив ся в орґанізуючу силу, злуку; ось чому до нього прилучують ся, щораз більші сили народу, справедливо видячи тут ґарантію здійсненя своїх загально-людських і національних недостач і потреб. Відроджена українська преса що дня приносить вістки про те, як серед українських мас все більше і більше проявляеть ся суспільна і національна сьвідомість. Українське село орґанізуеть ся під кличами, виставленими українським рухом. Про теcаме говорять многочисленні і многолюдні зїзди, відбувші ся на Україні в останнім часі: кооперативний, селянського союза, військові, національні в широкім змислі слова, педаґоґічні, партійні і т. д. Ті зїзди представили в цілости міліонову масу (один військовий зїзд в Києві представляв собою 993.400 зорґанізованих жовнірів) і в *порішеню національних справ* виявили вебе, як одну, спільну всім душу.

Голос Центральної Ради, се голос зорґанізованого народу. **Тому він повинен мати відповідне значінє в справах державних, які відносять ся до бутя і упорядкованя українського народу. З того короткого начерку видно, яку кольосальну, стихійну орґанізаційну роботу доконала за ті три місяці українська демократія.**

Як жеж відносить ся до казочного пробудженя 35-міліонового народу „русское общество" на Україні і русска демократія? — Відмовно.

Необхідно ж сказати з самого початку: відносини не глибокі, не звязані інтересами *революційної Росії*; навпаки: вони грозять многими небезпеками цілій справі свободи. Причини богато, а головна з них: клясові інтереси. Пануючі круги на Україні, — не Українці. Промисл в руках буржуазії російської, жидівської і французької. Торговельний капітал, а також велику частину земельної буржуазії становлять Поляки, Москалі і Українці, які давно причисляють себе до Москалів. Отже всі адміністраційні функції в руках не-Українців. А круги визискуваних — велика часть міського пролетаріяту, ремісники і малі службовці — Українці.

Викручуючи факти, як у пресі так і в горожанських розговорах, розпускаеть ся слухи про те, що „хохли хочуть відділити ся від Росії", що вони вже ладять ся вигнати з України всіх не-Українців, бо — мовляв — їх клич „Україна для Українців", що взагалі весь український рух — без ріжниці на соціяльно-політичні особливости — се рух протиреволюційний, який негайно треба спинити.

(Продовжене на стороні 2-гій).

НА СХІДНІМ ФРОНТІ.

Макензен перейшов ріку Сузіту. — 1.800 полонених і 30 машинових крісів.

БЕРЛІН, 10. серпня. — Німецький рапорт звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЄОПОЛЬДА: В околиці Двинска, на полудне від Сморґоня і коло Бродів воєнні операції змагають ся. В околиці Бродів німецько-австрійські війска перевели наступ, беручи 200 полонених.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: На полудневий схід від Черновець ведуть ся завзяті бої. Союзні війска взяли приступом в ріжних місцях пограничні становища неприятеля.

„Між долинами рік Тротус і Путни союзні війска здобули цілий ряд становищ помимо сильного опору зі сторони неприятеля.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: По обох сторонах зелізничого шляху, який веде з Фокшані на північ, союзні війска на широкім фронті перейшли ріку Сузіту. Неприятель робив великі зусиля, щоби здержати наступ союзних війск, але без успіху. Всі напади відбито з дуже тяжкими втратами для неприятеля.

„В долині ріки Ойтуз союзні війска полонили за останні два дні 1.600 салдатів і здобули 30 машинових крісів".

Російські війска ставлять опір.

ПЕТРОҐРАД, 10. серпня. — **Здовж цілого румунського фронту відбуваеть ся завзята і тяжка битва.**

Після урядового звіту ґенерального штабу російські війска ставлять завзятий опір, але помимо того вдало ся неприятелеви в деяких місцях пійти дальше наперед.

На північний схід від Шипота і Катерґалюй неприятель заняв кілька горбків і російські війска мусіли уступити трохи назад.

Дальше на полудне між Ойтузом а Касіно неприятель перевів по страшнім бомбардованю наступ проти румунських війск, яким вчасти вдало ся відбити напад, декуди однак мусіли уступити перед переважаючою силою неприятеля.

На північ від Фокшані неприятель продовжує дальше свій наступ здовж зелізничого шляху. Російські війска в околиці Петрашкані мусіли подати ся назад.

Румуни потерпіли тяжкі втрати.

БЕРЛІН, 11. серпня. — Німецький рапорт доносить:

„АРМІЯ КН. ЛЄОПОЛЬДА: Воєнне положенє не змінило ся.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: На пограничу Молдави союзні війска зломили сильний опір румунсько-російських війск над рікою Ойтуз і Касіно і здобули частину сильно укріплених становищ неприятеля. Кількасот жовнірів взято в полон.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Одержавши сильну поміч, неприятель перевів сім нападів, щоби відзискати становища над рікою Сузіта. Кождий напад відбито. Сей день приніс неприятелеви незвичайно тяжкі втрати".

Битва в околиці Бродів.

ПЕТРОГРАД, 11. серпня. — Російський урядовий рапорт звучить:

„На півночи в напрямі Ліди прийшло до досить сильної перестрілки.

„В ГАЛИЧИНІ: Наступ німецьких війск на боєвім фронті коло Жаркова (на полудневий захід від Бродів) зовсім їм не удав ся. Всі напади відбито з тяжкими втратами для неприятеля.

„НА БУКОВИНІ: Наступ німецьких союзників в долинах ріки Серету і Сучави, в околиці Терешені і Гадікфальви, здержано.

„В РУМУНІЇ: На полудневий захід від Окни перевів неприятель ряд дуже сильних нападів. Наші війска були над вечером приневолені уступити на схід на лінію Окна-Ґрозешні.

„В пятницю розпочав неприятель сильний наступ на захід від зелізничого шляху Фокшані-Маразешті і приневолив наші війска уступити за ріку Сузіту. На схід від зелізничого шляху наші війска відбили всі напади Німців і взяли около 300 полонених. Над вечером наші війска одержали поміч і перевели протинаступ, переходячи в кількох місцях знова через ріку Сузіту".

Велика битва над Серетом (в Румунії). — Німці взяли 6.780 полонених.

БЕРЛІН, 12. серпня. — Німецький рапорт доносить:

„АРМІЯ КН. ЛЄОПОЛЬДА: Не зайшла жадна зміна.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: Австро-угорські війска здобули пануючі становища в околиці Окни і село Ґрозешні. Неприятель робив безуспішні зусиля, щоби здержати наступ союзних війск в долині ріки Ойтуз. Всі протинапади неприятеля відбито.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Битва на північ від Фокшані триває дальше. Між Серетом а зелізничим шляхом Фокшані-Аджуд румунсько-російські війска розпочали знова сильні протинапади. Однак наші війска не уступили ані на крок.

„Поверх 130 офіцирів і понад 6.650 жовнірів взято вчера в полон. Воєнна добича складаеть ся з 18 гармат і 61 машинових крісів.

„Здовж долішного Серету до Дунаю чинність артилерії значно змогла ся. Російський наступ над устєм ріки Бужев відбито".

Протинаступ російсько-румунських війск в Молдавії. — 1.200 полонених.

ПЕТРОГРАД, 12. серпня. — Російський урядовий звіт звучить:

„В РУМУНІЇ: В околиці горішного бігу ріки Бобра і на північ від Достени битва триває дальше зі змінним щастєм.

„На захід від боєвої лінії Окна-Ґрозешні відбувала ся вчера через цілий день завзята битва. Німецькі і австро-угорські війска перевели вчера цілий ряд сильних нападів, а передівсім в напрямі Окни. Над вечером румунські війска були приневолені уступити на шлях Мошорелї в напрямі Окни і на захід від Ґрозешні.

„В напрямі від Фокшані переводив неприятель вчера також сильні напади здовж шляху Фокшані-Маразешті. Помимо значної переваги по стороні неприятеля наші війска боронили хоробро свої становища і переводили часто протинапади. **Около 1.200 Німців взято в полон.**

Над вечером наші і румунські війска були приневолені цофнути ся до Маразешті і Фурцені.

„Недалеко устя ріки Бужев до Серету наші війска перевели несподівано наступ на німецькі становища, беручи значне число полонених і здобуваючи 4 гармати і 8 машинових крісів".

Бувші жандарми і поліційні аґенти причиною невдачі російських війск.

ПЕТРОГРАД, 11. серпня. — Полковник Колотков представив у своїм звіті на засіданю Ради робітничих і салдатських депутатів причини останної невдачі наступу російських війск.

Головною причиною невдачі російських війск була діяльність, яку розвинули на фронті бувші поліцаї, жандарми і шпигуни царя Николая, котрих по вибуху революції позбавлено становищ і вислано примусово на боєвий фронт.

Ще по конець місяця червня — каже полковник Колотков — карність серед війска була знаменита.

Російський ґенеральний штаб уложив був знаменитий плян наступу на півночи, який без сумніву був би довів до відзисканя Вильни і земель на північ від неї аж до Балтійського моря.

Якраз тоді розпочали свою роботу бувші поліцаї, жандарми і шпигуни, аґітуючи проти війни і викликуючи цілковиту деморалізацію серед жовнірів.

З того скористали також Німці і засипали передні російські боєві лінії своїми шпигунами, які носили на собі мундури російських салдатів і часто видавали ся за делеґатів, вміючи російську мову і користаючи з того, що правдиві російські делеґати не були заосмотрені в жадні леґітимації ані документи.

Наслідки деморалізації були такі, що богато російських полків, які одержали приказ до наступу, відмовили послуху.

Нові зміни на становищах головних командантів російських армій.

ПЕТРОГРАД, 11. серпня. — **Ґен. Балодев зістав іменований головним командантом російських війск на західнім фронті** (на північ від Припети), а **ґен. Диникін командантом полудневo-західного фронту** (Волинь, Галичина, Буковина, Румунія).

В РОСІЇ.

Установчі Збори будуть відложені. — „Надзвичайні Національні Збори" відбудуть ся в Москві 23 серпня.

ПЕТРОГРАД, 12. серпня. — **Провізоричне російське правительство відложило скликанє в Москві заповіджених „Надзвичайних Національних Зборів" на день 23. і 24. серпня.**

В тих зборах візьмуть участь представники всіх державних і міських тіл та всіх політичних і суспільних орґанізацій.

На зборах представить правительство дійсне положенє держави і конечність великих жертв зі сторони всіх кляс народа, які для ратованя держави від упадку треба понести.

Хоч дотепер нема ще урядового оповіщеня про відложенє реченця скликаня Установчих Зборів, то можна вже нині приймити за певне, що Установчі Збори будуть відложені найменьше на місяць січень.

Головні причини їх відложеня є: Нарід не є ще підготовлений до виборів і перебудова будинку думи, в якім мають відбувати ся засіданя Установчих Зборів, не може бути на час покінчена.

(Вибори послів до Установчих Зборів були первісно назначені на день 30. вересня, а перше засіданє мало відбути ся дня 13. жовтня).

Рада національної оборони.

ПЕТРОГРАД, 10. серпня. — **Покликано до житя „Раду національної оборони".**

В склад її війшли: президент кабінету **Керенський,** заступник президента **Некрасов,** міністри: **Терещенко і Авксентієв,** і заступник міністра війни **Савенков.**

В нарадах сеї висшої воєнної ради буде брати участь, о скільки йому на се час позволить, також головний командант російських війск, **ґен. Корнілов.**

Міністер війни і міністер для внутрішних справ мають право заборонити всякі збори і конґреси.

ПЕТРОГРАД, 11. серпня. — **Савенков,** заступник міністра війни, подав нині до ві-

(Продовжене на стороні 3-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучати моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилї.

На нарадах першого всеукраїнського селянського зїзду в Києві (14. червня б. р.) президент Української Центральної Ради, проф. Михайло Грушевський, перечитав одержану з Петрограду від члена української делєґації, Стебницького, телєґраму, яка донесла, що російське правительство відкинуло домаганє, аби ще перед установчими зборами оголосити Україну автономною.

Прочитавши сю телєґраму, президент Грушевський сказав:

„Скінчив ся празник революциї! Настає грізний час! Україна повинна бути зорґанізованою! Свою долю повинен рішати тільки український нарід! За нього ніхто не рішить! Я вірю, що свобідна автономна Україна буде жити!"

Сказавши сї слова, президент Грушевський попросив зїзд, аби він як найскорше покінчив вибір тимчасової ради селянських делєґатів України, котрі разом з Українською Центральною Радою мали рішати, яке становище Україна має заняти супроти російського правительства.

Відбувший ся 13. червня б. р. в Києві перший всеукраїнський селянський зїзд припоручив Українській Центральній Раді як найскорше порішити справу памятника для Тараса Шевченка і постарати ся, аби памятник поставлено в як найкрасшім місци і в найкрасшій дїльници Києва.

Зорґанізований в Києві союз українських кадетів ухвалив слїдуючу резолюцію:

Не маючи доси відповіди на свою заяву про бажанє служити в українськім національнім війску, **всеукраїнський юнкерський (кадетський) союз постановляє відказати ся від всяких ваканцій (опорожнених місць) в неукраїнських відділах (військових) і не на території України і очікує ваканцій лише від українського військового ґенерального комітету.**

В Шікаґо, Ілл., виходить два рази на місяць польський журнал в анґлійській мові, „Фрі Поленд", який поставив собі за цїль познакомити американську суспільність „з правдою про Польщу і її нарід".

І ось в ч. 22 (з 1. серпня б. р.) того журналу читаємо:

Опозиція польського кола у Відни є тяжким ударом для Австрії. **Польські посли репрезентують безпосередно 8,000.000 мешканців Галичини,** крім посередних впливів публичної опінії 12 міліонів мешканців польського королївства.

Тут бачимо, мов на долони, ту нагу „польську правду про Польщу і її нарід", якою Поляки інформують американську суспільність.

Поляки „репрезентують 8 міліонів населеня Галичини". Се рішучо „польська правда". До такої правди Українець не признасть ся і за таку правду плюне кождому в очи.

Після найновійшої статистики **в цїлій Галичині є 7,315.810 мешканців.** Коли би навіть усї мешканцї Галичини признавали ся до польської народности, то й так ще до тих „польських" 8 міліонів забракне 684.190 душ. Але що-ж ви порадите з „польською культурою" і з „польською правдомовностию"?...

Із відбувшого ся у Петроґрадї всеросійського зїзду представників рад робітничих і жовнїрських делєґатів довідуємо ся про дві важні події, які тїсно вяжуть ся з російською революцією.

Довідуємо ся, — після заяви делєґата Лїбера — що в перший момент російська революція була революцією національностий, аж відтак вона перейшла в стадію клясової боротьби.

Друга подія — се заява міністра Керенського, що він є **московським націоналїстом,** хоч до марксизму відносить ся все з пошаною...

Знайшов ся нарештї чоловік, який сказав сьвітови, що війна ведеть ся не в обороні демократії, але задля инших причин. Сим чоловіком є Джордж Бернард Шов, славний анґлійський критик.

Звертаючи ся до соціялїстів і згадуючи про соціялїстичну конференцію в Стокгольмі, Бернард Шов каже, що соціялїсти даремно мріють про своє мирове післанництво в сїй війнї.

„При кінци француско-пруської війни — говорить Шов — Нїмцї побідили і вони забрали всьо, що могли забрати. **Ви повірте менї, що коли Нїмцї побють нас у сїй війнї, то вони зідруть з нас шкіру живцем. А коли ми побємо Нїмців, то також зідремо з них шкіру живцем".**

Нова невдача соціялїстів в справі скликаня мирової конференції.

Всї останні вісти, які відносять ся до справи скликаня соціялїстами мирової конференції у Стокгольмі, вказують, що друга заповіджена ними конференція не відбудеть ся.

Перша мирова конференція соціялїстів, яка була заповіджена на червень, не відбула ся з тої причини, що відпоручники з держав алїянтів на конференцію не прибули. Почин до скликаня першої конференції дав був міжнародний комітет соціялїстів, який зорґанізував ся під назвою „Міжнародна Мирова Лїґа" з осїдком у Стокгольмі. Правительства алїянтів спротивили ся висиланю делєґатів на ту конференцію, добачуючи в нїй нїмецький підступ. На конференцію прибули лише делєґати соціялїстичних партій з центральних держав і деякі поодинокі особи, які однак не були уповажнені промовляти в імени партій, до яких вони належали.

Почин до скликаня другої мирової конференції дав всеросійський конґрес робітничих і салдатських рад. Всеросійський конґрес візвав всї соціялїстичні партії в державах союзників Росії, щоби вони взяли чинну участь в мировій нарадї. Ся конференція мала розпочати ся 9. вересня в Стокгольмі.

Зразу здавало ся, що заповіджена конференція напевно відбудеть ся. Рішуче становище і сильне домаганє всеросійського конґресу робітничих і салдатських депутатів, в руках котрого спочивала тодї вся власть у Росії, було для союзників Росії ще чимось більше нїж приказом. Правительства держав алїянтів, хоч нерадо, мусїли погодити ся зі жаданєм всеросійського конґресу і зізволити своїм соціялїстичним партіям на вибір і висланє делєґатів на міжнародну конференцію в Стокгольмі. Рівночасно однак правительства потайно працювали, щоби до наміреної конференції недопустити.

Перша держава алїянтів, яка виступила проти відбутя мирової конференції соціялїстів, є Анґлїя.

Ще останньої пятницї здавало ся, що Анґлїя буде перша, яка вибере своїх делєґатів на конференцію. І дїйсно, конґрес соціялїстичних партій і робітничих орґанізацій ухвалив більше нїж міліоном голосів проти пів міліона резолюцію в справі співучасти в мировій конференції. Тим більша була певність щодо співучасти Анґлїї в конференції, коли головним речником сеї справи був Гендерсон, член анґлїйського кабінету. Однак вже слїдуючого дня телєґрама принесла вістку, що Гендерсон мусїв уступити з кабінету та що серед анґлїйських робітників ведеть ся жива аґітація проти ухвали конґресу, а іменно проти співучасти анґлїйських відпоручників в наміренїй міжнародній конференції. А юнія анґлїйських моряків загрозила навіть, що без огляду на те, як анґлїйські робітники собі ухвалять, вона недопустить до сього, щоби анґлїйські делєґати опустили береги Анґлїї.

Президент анґлїйського кабінету, Ллойд Джордж, подаючи до відома уступленє Гендерсона з кабінету, заявив, що він одержав з Петроґраду відомість, що й правительство Керенського заняло неприхильне становище супроти мирової конференції в Стокгольмі.

Коли ся відомість з Петроґраду є правдива, то вона є доказом, що всеросійський конґрес робітничих і салдатських депутатів, який сам дав почин до відбутя міжнародної конференції соціялїстів в справі мира, **втратив вплив на нове російське правительство або основно змінив свою програму.**

Головною цїлию всеросійського конґресу було наклонити всї держави до принятя клича **„скорого покінченя війни і заключеня мира без здобутків і відшкодовань".** З невдачею скликаня конференції також і повисший клич стає мертвим.

Невдача скликаня конференції є дальше доказом, що соціялїстичні партії у воюючих державах втратили свою силу, хоч здавало ся, що в їх руках опинить ся в многих державах цїла власть.

Треба надїяти ся, що давний клич воюючих правительств прийде тепер назад до сили. Тим кличем є: **„цїлковите поборенє противника".**

ЗЕМЕЛЬНЕ ПИТАНЄ НА УКРАЇНІ.

Московське „Русское Слово" доносить, що 13. червня 1917 року в Києві відбув ся всеукраїнський селянський зїзд, який радив над реформою аґрарного (земельного) питаня на Україні.

У зїздї взяли участь представники від 1.000 волостий (громад). Реферат про земельне питанє виголосив Ковалевський.

Згадуючи про сей реферат, часописи не наводять проєктів Ковалевського. „Русское Слово" доносить лише, що в дискусії над рефератом взяло участь 70 бесїдників.

Велике вражінє на присутних зробили слова бесїдника Мартоса, який згадав про слова Шевченка, сказані про землю, що землею не вільно торгувати.

На цитовані Мартосом слова Шевченка присутні піднесли ся з місць і закричали: **„Слава Шевченкови!",** а відтак торжественно почали співати „Заповіт" і „вічную память".

По відданю чести памяти Шевченка делєґати почали наново радити над земельною справою, ухвалюючи слїдуючі резолюції:

Признаючи, що лише здійсненє соціялїстичного ідеалу, до котрого стремить Україна, може задоволити бажаня працюючого селянства і пролєтаріяту, перший всеукраїнський селянський зїзд ухвалює:

1. Особиста власність на землю повинна бути знесена.

2. Вся земля на Україні без викупу переходить в український земельний фонд, котрим розпоряджає сам нарід через український сойм і повітові волостні земельні комітети, вибрані на демократичних основах.

3. Землею з того фонду повинні покористувати ся лише ті, що будуть обробляти її своїми руками.

4. Для справедливого покористовуваня землею треба установити земельну норму, щоби один чоловік не мав меньше землї, як потребує і не більше, як годен обробити.

5. Тому, що веденє господарства чужими силами забирає робучу силу і потребує більше інвентаря, треба більші взірцеві господарства передати в руки сільсько-господарських товариств, яко огнищ будучого соціялїстичного господарства.

6. Лїси, води, копальнї і прочі земельні богатства в границях України є власностию всього народу. Український сойм буде задоволювати всї потреби працюючого народу.

7. Розходи, спричинені земельною реформою, оплачує держава.

8. Конечно є зорґанізувати краєвий український земельний комітет.

9. Справа переселеня в границях України повинна бути в земельних комітетах і народнім соймі на першім місци.

10. Треба завести народну асекурацію і пенсії для осіб, неспосібних до праці.

11. Всї посередні податки зносить ся. Замісць них вводить ся один безпосередний доходовий податок.

Вісти з України.

(Продовжене зі сторони 1-шої).

І російська демократія заразила ся настроем російської буржуазії. Предсїдатель київської ради робітничих і жовнїрських депутатів на нарадї соціялїстичних орґанізацій всїх національностий загрозив штиками (багнетами) розігнати український конґрес.

В деклярації говорить ся одно, а на дїлї виходить друге. „Кіевлянинъ" оповідає таке:

При провірюваню документів в часї ловленя дезертирів менї треба було пройти на фабрику. Стоячий на вартї юнкер (кадет) мене не пропустив, і запропонував пійти на ріг Набережно-Крещатицької улиці і Нижного Валу до дижурного офіцира за пропуском.

Я відійшов, а побачивши на улици юнкера і офіцира, звернув ся до останного в чемній формі:

— Чи не ви начальник варти?

— Я по московськи не розумію! — була відповідь.

Я, признаюсь, онїмів. Протер очи; нї, не помиляю ся. Стоїть офіцир, русскі погони (військові відзнаки), підпоручник, але українська розетка на грудях.

Здивовано і з невдоволенєм я скрикнув:

— Як то? Ви, офіцир російської армії, який носить її мундур, не вмієте говорити по російськи? Чи то давно ви „забули"?

— Я не російської армії, а ґвардійського українського полку!

— Так тодї скиньте погони офіцира російської армії!

— Я-ж вам кажу, що по московськи не розумію.

Я відійшов — кінчив оповідач — тому, що не ставало сил витримати ту комедію.

Чиж не правда, що замітна приґода, яка чудово характеризує мирний настрій і степень згідливости Українців?

А ось вам дещо про останнє число берлїнського „Русскаго Вѣстника":

„Видне місце на сторінках того „Руссішер Боте", котрого редакція і контора находять ся на „Прінц-Альбрехтштрассе", занимає оголошенє українських книжок. У тім оголошеню сказано, що: „всї книжки можна замовляти від централї Союза визволеня України в Берлїнї, посилаючи листи і гроші на адресу „Бунд цур Бефраюнґ дер Украіне, Берлїн, В. 66 Ляйпціґерштрассе, 131".

З дальшого тексту оголошеня показує ся, що в Берлїнї виходить „Вістник Союза визволеня України".

То значить, свого рода товариш „Новій Радї".

О, яка тонка спільна робота: В часї війни з Нїмеччиною вона ведеть ся разом та приязно: і в Берлїнї і в Києві!

„Русскія Вѣдомости" також цавоцять витинок з нїмецької офіціяльної ґазети „Кельніше Цайтунґ" про відносини Росії до України:

„Передівсім незвичайним являєть ся господарське значінє України в російській державі. Після Рудницького на неї припадає 32% всього засїяного простору европейської Росії, трета часть збірки збіжа, пять шестих збірки цукрових бураків, трета часть худоби европейської Росії, 64% чавуна (зелїзної руди) і 70% камінного угля в цїлій державі. По вилученю Польщі і України Росія в найкоротшім часї знайшлаб ся майже зовсім без свого угля. Торговельна обміна межи Росією й Україною повинна би лишитись надалї, тому, що господарство останної, з виїмком люксусів, які посилаєть ся морем, природно тягне до центральної Росії яко ринку збуту. Вже сама та економічна зависимість від відірваних областий приневолила би Росію не задержувати ся перед ніякими жертвами, щоби тільки вернути собі їх назад".

Манїфестація в Царськім Селї.

Дня 11. мая у Царськім Селї уладила „Тимчасова Рада Українських Войовників міста Царського Села" українську манїфестацію. Приймали участь 1, 2 і 4 ґвардійські стрілецькі полки, гарматчики, салдати і офіцири — в числї 5.000 людий.

Зпереду на конях їхали офіцири, за ними йшла „Тимчасова Рада" на чолї з представниками від Петроґраду: двох селян з селянського зїзду, прапорщика Сьвінціцького з тогож зїзду, моряка — представника від чорноморської фльоти, інжиніра руху Пилипчука і студента Чечеіля. За гостями йшли салдати з блакитно-жовтими та червоними прапорами. На блакитно-жовтих були написи: „Най жиє автономна Україна і федеративно-демократична република Росії", „Слава Центральній Радї у Києві", „Слава 1-му українському полкови Богдана Хмельницького", „Війна за свободу України і Росії".

Манїфестація мала метою обєднати Українців Царського Села. Селяни йшли у національнім убраню. **Вони в промовах показали себе цїлком сьвідомими Українцями і яскраво змалювали, що український рух іде з самих глибин народних, що се стихія говорить, яку не здержить ніяка сила.**

Перші манїфестанти спинили ся коло виконуючого комітету ради робітничих та салдатських депутатів. Від „Тимчасової Ради" витав комітет в російській мові підпоручник Нововірський. **В своїй промові він взивав російську демократію зрозуміти потреби українського народу, бо чим вільнїйше будуть почувати себе недержавні нації в Росії, тим міцнїйша буде єдність не тільки народів російської держави, але і всїх Славян.**

Селянин з Поділя, Гриб, на українській мові дав історичний огляд скасованя прав і волї українського народу від Петра І. до сього часу. Витав комітет і прапорщик Сьвінціцький. Від виконуючого комітету Українцї пійшли у парк Олександра, де поховані жертви революції, і де тепер жиє Микола під вартою. На могилї промовляв Гриб і співали „вічну память". При кінци манїфестації був принагідний мітинґ. Петроґрадські гостї промовляли до салдатів і офіцирів з балькону палати Катерини. З тої палати, де проживали царі, „приятелї" українського народу, починаючи з Катерини і кінчаючи Олександром III., виходили приказ за приказом на знищенє української волї й культури.

Промов з балькону було богато. Промовляв Гриб і Пилипчук, котрого дуже поважають Українцї Царського Села, яко гарного промовця. Він говорив про гайдамаччину і про Богдана Хмельницького. Чечіль і моряк завзивали до орґанізації.

О 6-тій годинї полки рівними рядами розійшли ся по своїх казармах.

День Національного Фонду на провінції.

В містї Оглаві, остерського повіту, на Чернигівщинї, спілка хлїборобів уладила день національного фонду.

День випав напричуд ясний. На ринкову площу зібрало ся множество народу; всї ждали, поки надійде процесія. Ходила чутка, що буде промовляти до народу їх односелець, поет Гр. Чупринка.

Аж ось і процесія. Попереду йшли дївчата у плахтах та вишиваних сорочках — вони несли величезний портрет Т. Шевченка у золотих рамах. Портрет був уквітчаний барвінковим вінком. За дївчатами у запорожськім убраню виступав парубок, який ніс жовто-блакитний прапор. „Най жиє вільна Україна" — було вигафтовано на прапорі — „Земля і Воля!" А з другого боку йшли з орхестрою. І ті і другі йшли до зеленого будинку, який прибрали та прикрасили рушниками, портретами Шевченка, то-що. Сей будинок — крамниця, де продавали книжки, ґазети, листівки та малюнки. По один бік крамницї — для хору поміст.

Після панахиди по Т. Шевченкови та всїх борцях за волю, заспівав хор „Ви жертвою в бою нерівнім лягли" та „Заповіт".

Говорив на сучасні теми д. Яшник, а вкінци промови прочитав про муки Полуботка. Промовцеви піднесли китицю з пишних цьвітів. Далї говорить Гр. Чупринка. Всї затихли, заніміли. Про минуле України, про те, як Москва зломила наші умови, про те, чого нам тепер треба і як добути його — про все те говорив поет. У відповідь йому загреміло: „Слава! Най жиє автономна вільна Україна!" Поета підхопили на руки й довго колихали.

Хор заспівав кілька українських пісень, а потім усї рушили врочисто відкрити українську читальню.

На ґанку читальнї знову виступив з промовою Гр. Чупринка. „Не штик (баґнет), не куля, — він казав — не шабля, а сьвіт знаня завоює красшу долю людови". „Слава!" знову загреміло й знову промовець опинив ся на руках вдячних Українців.

Промовцеви піднесли пахучу та пишну китицю цьвітів.

На національний фонд зібрано 200 карбованців і 88 копійок. Сї гроші поручили А. Яшникови передати до Центральної Ради.

Лист з Галичини.

В 618-тім полку піхоти 12. мая с. р. відкрито відділ „Українського Військового Клюбу в Тернополї". На сїм сьвятї довело ся бути нам, як представникам сього Клюбу.

Для зібраня призначено було місце коло хати, на подвірю. Українські знамена (прапори) ще здалека показували се місце. Коло воріт було два прапори: жовто-блакитний і малиновий. На малиновім була така напись: „Воля, рівність і братерство". На хатї високо маяв ще один жовто-блакитний прапор з написию: „Най жиє Вільна Україна". Салдати з охотою і цікавостию сходили ся на се їх перше українське зібранє. У всїх було на лици запитанє: „Що се тут сьогодня буде?"

Алеж ось уже голова відкрив збори. Все завмерло. Д. Попов сказав про задачі сього зібраня і про те, що нам треба заснувати свій український гурток. Кожде слово промовців ловить ся ще в повітрі...

Ми, члени Клюбу, привитали збори з їх першим українським сьвятом і побажали продуктивної працї в їхньому гуртї, котрий вони думають заложити. Далї промовцї висловлялись за те, що нам необхідно треба тепер єднатись, бо у тім вся сила.

Відтак прочитали і розглянули після параґрафів статут свого гуртка. Тут же його затверджено і принято зборами. Се нове Т-во має назву „Січ".

Далї була вибрана Рада Т-ва „Січ", зроблено збірку на ґазети і книги і записано в члени до 500 салдатів.

Се сьвято зробило на нас велике вражінє. Ми на дїлї, в житю, побачили, яку то вагу має єднанє людий! Ми морально одні других підтримали і однаково зрозуміли, що не тільки ми одні працюємо на народній ниві і боремось за красшу долю нашого народу, а є ще богато инших працьовників і щирих синів, котрі вже „стали до бою" і покажуть, що „Ще не вмерла Україна!"

(„Нова Рада", з 7. червня).

ПОШАНУЙМО ПАМЯТЬ ВЕЛИКИХ МУЖІВ.

Кождий культурний нарід шанує тих своїх синів, які причинили ся до його добра, його розвитку й істнованя. Шанує тих синів, які щастє народу поставили в основи свого житя, для яких понад щастє народу нема нічого дорожшого.

Американці шанують память могучого Вашінґтона, який дав перший почин до істнованя нинішних Злучених Держав.

Німці шанують свого ґенія Бісмарка, який поклав перші основи під нинішну могучу Німеччину.

Літературний сьвіт шанує Дантого, Шекспіра, Шілєра, Ґетого і инших, які літературу західної Европи винесли на найвисший щебель.

Так і український нарід, входячи нині в родину культурних народів, мусить призадумати ся і згадати про тих соловіїв, які колись співали про його недолю, які оспівували його гірке житє під панованем Польщі та Московщини.

Український нарід, ставши нині вільним, мусить згадати про тих каменярів, які в поті чола кували його долю, мостили йому шлях до житя вільного, до свободи і щастя.

Вся соборна Україна витає нині здобуту свободу. Але призадумати ся нам треба, хто навчив нас здобувати свободу, а ще більше: хто приготовив нас шанувати її. Хто навчив ті широкі селянські маси на Україні розуміти єство свободи? — Могучі людські духи!

„А коли ми були в неволі, коли ми були в безвихіднім положеню, — хто тої потішав наші серця? Хто казав нам, що прийдуть красні дні? — Пророки!

Коли над нами нависла була чорна хмара і ми кругом себе не бачили нічого, крім темноти, — хто осьвічував нам дорогу? Хто провадив нас у тьмі кромішній і потішав, що конець-кінцем таки засвитає для нас ясне сонце? — Апостоли!

А коли ми у житєвім поході йшли безмежною скалистою пустинею, хто очищував нам дорогу? — Каменярі!

А коли ми нині стали вільною нацією, хто вивів нас з дому неволі? — Невтомимі робітники на народній ниві!

Тому шанувати нам треба тих соловіїв, які оспівували нашу недолю; шанувати нам треба тих могучих людських духів, які навчили нас здобувати і шанувати свободу; шанувати нам треба тих пророків, які заповіли нам сьвітлу будучність; шанувати нам треба тих апостолів; які провідною зорею сьвітили нам на житєвій дорозі; шанувати треба тих каменярів, які нам шлях мостили, і шанувати нам треба тих невтомимих робітників на нашій народній ниві.

А пошануємо їх тоді, коли голошені ними ідеали будемо старати ся кождий зокрема перевести в житє, будемо уважати їх за свої власні і щєля них провадити будемо своє житє. А яко нація пошануємо їх тоді, коли у нашім престольнім Києві, в столици соборної України, збудуємо їм памятники в доказ пошановани їх невтомимої праці для відродженя рідного Українського Народу.

Микола Д. Величко.

РОСІЙСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ.

(З „Проміня" ч. 3—4, Москва).

Нема царя, нема династії, згинув кровавий режім самовласти і вільна Росія стоїть на передодни Установчих Зборів і демократичної републики... Як би ще місяць, — навіть не місяць, а два-три тижні назад хтонебудь намалював був перед нами таку картину, ми безумовно признали-б її безпідставною фантазією; гарною, але далекою і недосяжною для нас мрією. Але се не мрія; не сон, не фантазія, — се справжня безсумнівна реальність, котру ми повинні лише закріпити яко мога міцнійше і використати яко мога повнійше.

Хто-ж той чарівник, що важку змору довгої та хмарної ночи перетворив у сьвітлий яскравий день?

Се зробив — і притім, можна сказати, без пролитя крови — узброєний російський нарід та російський пролетаріят. Ми кажемо: **нарід,** бо девять десятих нашої армії останних часів се є ніхто инший, як узяті від плуга хлібороби та призвані від варстату робітники. Віковічне страданє і гнів, переповнивши чашу, підняли їх руку; вона на сей раз не встигла опустити ся, а вже пилом розлетіло ся страшне лихоліте. Зі щоденних газет наші читачі напевне знають всі подробиці подій російської революції, і ми не будемо, та крім того й не можемо, за браком місця, знов приводити їх на сих шпальтах. Ми обмежимо ся лише на найзагальнійший та схематичний нарис, використуючи для сього, між иншим, той відчит про останні дні в Росії, котрий на запрошенє англійської „Дейли Кронікл", післали в сю газету телеграфічно „Русскія Вѣдомости".

За час війни всі Росіяни признали, що істнованє старого режіму може довести до страшних наслідків. Огидні відносини царської фамілії з відомими всій Европі Распутіном не були тайною навіть для безграмотного люду в найдальших та найглухших оселях. Загальне безладє у внутрішних справах і тяжкий розгром армій в 1915 р. розплющили очи навіть сліпим на невартість та продажність міністрів, прислужників придворної камарилї. Конець-кінцем навіть Державна Рада і обєднане дворянство різко й ріщучо висловили ся проти правительства і старали ся ріжними способами звернути увагу царя на необхідність замінити не тільки людий кермуючих державною політикою, але і самий режім.

На такім ґрунті випадкові розрухи в Петрограді, викликані браком хліба в пекарнях, розрослись у справжню революцію. Правительство старало ся припинити її, розпустивши Державну Думу, але се лишень підляло оливи в огонь. Проти народу післали військо, але воно зрікло ся стріляти в голодних і змучених братів і перейшло на сторону революції. Дума не розійшла ся. Зіставши ся в Ваврійській палаті, посли вибрали виконуючий комітет, котрий фактично став в перші дні революції тимчасовим правительством.

Першим кровом сього правительства, по ініціятиві трудовика Керенського, був арешт міністрів Миколая II. і найвизначнійших представників старого режіму, як: митрополита Питіріма, генерала Комісарова, Штірмера, Горемикіна і многих инших. Одночасно правительство знесло ся з ген. Алексієвом і зі всіми командуючими фронтами, пропонуючи їм стати на сторону революційної власти. Всі вони, не виключаючи й намісника на Кавказі, відповіли, що признають нове правительство. Тоді думський комітет, по згоді з Радою Робітничих Депутатів, передав управу державою коаліційному кабінетови з презесом кн. Львовом на чолї. В сей кабінет увійшли міністри: внутрішних справ кн. Львов, заграничних — Мілюков, юстиції — Керенський, военний і морський — О. Гучков, шляхів — Некрасов, хліборобства — Шінгарев, торговлі й промислів — Коновалов, фінансів — Терещенко, просьвіти — Мануйлов, держ. контрольор — Годнев, синодальний обер-прокуратор — В. Львов, міністер для справ Фінляндії — Родічев.

Москва пійшла слідом за Петроградом: військо і людність стали тут на сторону революції, можна сказати, без жадних ексцесів. З невеликими і взагалі дрібними виїмками те саме було по всіх великих містах.

Покинений усіми Миколай II. зрік ся трону за себе і за свого сина Олексія. В останнім своїм маніфесті він призначив наступником на російськім престолі брата Михайла, але і Михайло зрік ся трону, зробивши заяву, що буде вважати законною тільки ту форму правліня держави, котру вирішить Установче Зібране.

Нове міністерство оголосило свою програму, з котрої видно, що воно ставить на меті амнестію всім політичним і релігійним справам, загальне повноправство, фактичне здійсненє свобід і яко мога скорійше скликанє Установчих Зборів на підставі загального, рівного, безпосередного і тайного голосованя.

Ся програма спішно проводить ся в житє, і на першу чергу поставлена амнестія, про котру вже видано окремий акт.

Наш коротенький і дуже схематичний нарис ходу російської революції мав би в собі велику й важну прогалину, колиб ми окремо не підкреслили в нім ту надзвичайну значну ролю, яку відограв в революційних подіях лідер трудовиків, Керенський. Щирий соціяліст, яскравий і талановитий посол, людина великого темпераменту і необмеженої прихильности до інтересів трудящого люду, він перший зрозумів, як повинна Держ. Дума реаґувати на царський указ і енергією покликав її стати під прапор революції. І товариші Керенського по фракції з повним і безпечним правом могли написати в своїм привитаню першого міністра юстиції визволеної Росії:

„Дякуючи вашій рішучости відносно слуг старого режіму, а також тому, що ви вступили в склад нового міністерства, явила ся змога спільної праці всіх партій, котрі бороли ся за вільність — і події пійшли з головокрутною скоростию й отуманюючим успіхом".

Не може бути сумніву, що й така необхідна міра, як арешт Миколая і його дружини, здійснила ся дякуючи енерґічним стараням того-ж таки Керенського.

Велика йому за се все честь, хвала й слава.

Ол. Саліковський.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовженє зі сторони 1-шої).

дома загалу рішенє правительства в справі іменованя державних комісарів для армій на місце дотеперішних, які були виборними.

Новоіменовані державні комісарі будуть виконувати свою власть в межах самоуправи армії і контролю над її полїтичним житєм, однак команданти задержать у своїх руках необмежену власть в переводженю военних операцій.

Кару смерти, яку недавно назад впроваджено в цїли приверненя карности в армії, обмежено в сей спосіб, що обовязком державних комісарів буде переглянути кождий случай засудженя на смерть.

Правительство дало міністрови війни і міністрови для внутрішних справ повновласть в міру потреби заказати уладжуванє зборів або конґресів, коли через те грозить небезпека державі, або коли воно може принести шкоду для военних операцій.

Великі трудности в транспортованю поживи.

ПЕТРОҐРАД, 12. серпня. — **Міністер поживи предложив звіт, в якім звертає увагу на великі трудности, які є получені зі заосмотренем міст і армії в поживу.**

Після його звіту сьогорічні жнива є пересічні. Однак дуже поважну небезпеку становить брак відповідної комунікації. Правительство буде старати ся використати до транспортів в значній мірі водні дороги. **Коли би однак наступила вчасна зима, то се було би великим нещастєм для Росії, бо стан зелїзниць находить ся в оплаканім стані.**

Частинне опорожненє Петроґраду з мешканців.

ПЕТРОҐРАД, 12. серпня. — **З огляду на те, що виживленє Петроґраду є получене з великими трудностями, правительство виготовлює плян в цїли частинного опорожненя Петроґраду з населеня. Непродуктивні елементи мали би опустити місто.**

Сю справу полишило правительство до остаточного порішеня міністрови справедливости.

Правительство прийшло до заключеня, що таке зарядженє є рішучо конечне. На случай принятя пляну правительства всі особи, які не належать до правительства або які не працюють у фабриках, будуть мусіли опустити місто. В пляні є також замкненє шкіл.

В сей спосіб надієть ся правительство, що запобіжить на будуче також і заворушеням в Петроґраді, які звичайно переводили люди, котрі не мали нічого до роботи.

Набудуче кождий приїзджаючий до Петроґраду мусів би виказати ся спеціяльним пашпортом, виставленим державними властями.

Росія шукає за новими жерелами доходів.

ПЕТРОҐРАД, 10. серпня. — Теперішний міністер фінансів і заступник президента кабінету, Некрасов, заявив, що розходи держави значно перейшли доходи, які були вже підвисшені до найвисших границь. **Міністер фінансів представив фінансовій комісії, що лише через заведенє ряду нових державних монополів вдасть ся покрити недобори.**

Некрасов заявив дальше, що кредит Росії за границею залежить передівсім від подій на боевім фронті, однак він має надію, що небавом кредит більше усталить ся.

Жид Ґлясберґ заступником міністра фінансів.

ПЕТРОҐРАД, 10. серпня. — **Жид, Ґлясберґ, зістав іменований заступником міністра фінансів.**

Конґрес максималїстів в Петроґраді.

ПЕТРОҐРАД, 9. серпня. — **Нині розпочав ся тут всеросійський конґрес максималїстів і інтернаціоналів.**

Конґрес іменував почесними президентами конґресу: провідника радикальних соціялїстів, **Николая Ленїна;** соціялїстичного журналїста, **Льва Троцького;** секретарку Ленїна, **п-ню Колонтай,** соціялїстичного аґітатора, **Луначарського** і инших визначних провідників крайних елементів, обжалуваних правительством о зраду держави.

(Н. Ленїн перебуває тепер у Швеції; Троцький, п-ні Колонтай і Луначарський були недавно арештовані на підставі приказу провізоричного правительства.)

Ленїн утік до Швеції.

СТОКГОЛЬМ (Швеція), 9. серпня. — **Николай Ленїн,** який недавно був арештований в Петроґраді за аґітацію проти правительства Керенського, а якому вдало ся щасливо втечи з російської вязниці, **перебуває тепер на шведській землї.**

Ленїн прибув до Швеції з Фінляндії, де члени фінляндського ґарнізону у Віборгу помагали йому в утечі. Ленїн перебуває ще покищо в укритю, але надіють ся, що він небавом прибуде до Стокгольму, де виступить вже зовсім явно.

Міністер Чернов кличе Мілюкова перед мировий суд.

ПЕТРОҐРАД, 10. серпня. — **Міністер хлїборобства, Чернов, візвав проф. Мілюкова,** бувшого міністра для заграничних справ, провідника конституційно-демократичної партії (кадетів) і редактора петроґрадської „Речі", **перед мировий суд за напасти, які він помістив проти нього у своїм орґані.**

„Реч" часто робила напади на Чернова. Мілюков приймив завізванє і вибрав правних заступників на суд.

Ростов над Доном новою столицею румунського правительства.

ПЕТРОҐРАД, 12. серпня. — **Власти провізоричного правительства в місті Ростові над Доном одержали від центрального правительства з Петроґраду вказівки щодо можливости перенесеня туди осідку румунського правительства.**

Російське правительство робить також стараня над вишуканем відповідного міста в полудневій Росії на місце перебуваня для родини румунського короля.

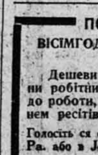
РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Перед ужитєм По ужитю.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Соціяліст виступає проти давних своїх товаришів.

Чарлс Едвард Россел, член комісії Рута, бувший член соціялїстичної партії, а відтак „висвистаний" з неї, виступив минувшої пятниці (10. с. м.) з критикою на соціялїстичну партію і її членів. Він критикував соціялїстів і тих членів вашінґтонського конґресу, які виступають проти війни, а натомісць пропаґують мир. Він заявив, що американська соціялїстична партія вже впала а оставші члени — се „чужинецький проґерманський елемент".

„Одна мирова резолюция — каже Россел — ухвалена нині конґресом Злучених Держав, є для Кайзера більшим добродійством, ніж нова тисячка жовнірів на боєвій лінії. Кождий соціяліст, який не може розуміти, що се є остання рішаюча битва між автократією і демократією, є засліпий і затупий розуміти щонебудь про соціялїзм"... Так говорить колишний соціяліст, а тепер чоловік на державній службі.

Розевелт жадає, аби конґрес заборонив німецькі ґазети.

Бувший президент Злучених Держав, Теодор Розевелт, жадає, аби конґрес Злучених Держав заборонив на протяг війни видавати німецькі і инші протиамериканські часописи.

„Се є цілком оправдане, — говорить Розевелт — що заборонено „Апіл ту Різон" і инші соціялїстичні часописи, але рівночасно треба зарядити, аби нюйорська „Штатс-Цайтунґ" і іллінойська „Штатс-Цайтунґ" писали на чистій американській мові, щоби ми знали і розуміли, що вони говорять і роблять".

Хочуть висилати делєґатів на конференцію в Стокгольмі.

„Піплс Кавнсіл оф Америка", якої головний осідок є в Ню Йорку, задумала висилати трох делєґатів на соціялїстичну конференцію, яка відбудеть ся 9. вересня в Стокгольмі. Екзекутивний комітет орґанізації відніс ся до правительства з просьбою видати делєґатам заграничні пашпорти.

Чек на 96,111.111 долярів і 11 центів.

Фірма Дж. П. Морган і Спілка в Ню Йорку виставила чек на 96,111.111 долярів і 11 центів яко позичку для Канади. Є се найбільший чек, який колинебудь перейшов через біржу.

Статистика віроісповідань Злучених Держав.

Останний урядовий спис в Злучених Державах виказує, що тут є 186 ріжних віроісповідань, 212.230 релігійних товариств, 34,677.000 практичних визнавців, 168.378 сьвящеників і 215.160 церков. 43 процент визнавців є мущини, а 57 процент женщини. Вартість всіх церковних будинків виносить 1.257,575.867 долярів, на котрих є 108,050.946 долярів довгу. Більші секти мають таке число визнавців:

Методисти	6,285.971
Баптисти	5,435.074
Лютерани	2,082.766
Пресбітеріяни	1,807.564
Ученики Христа	1,431.383
Жиди	1,777.195
Протестанти	1,000.000
Східний обряд	149.495

Згоріла фабрика шкір.

Минувшої неділї в Нюарку, Н. Дж., згоріла фабрика шкір Чарлса Сміта. Шкоди обчисляють на 25.00 долярів.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Марево голоду над Галичиною.

„Дзеннік Звйонзкови", який виходить в Шікаго, доносить, що польський посол до австрійського парляменту, Вітос, провідник людовців, помістив у краківськім „Пяст"-і свої реляції про марево голоду і нужди, яке нависло над Галичиною. Він заповідає, що в Галичині з причини довгої посухи і великих приморозків будуть дуже лихі жнива. Вітос пише:

„В міру, як зближають ся жнива, росте також обава, а навіть страх на саму згадку про їх вислід. Треба сказати без обиняків, що жнива заповідають ся яко катастрофа.

„Впрочім се річ природна. Весна була зимна і спізнена. Як лише зерно прозябло ся, прийшли приморозки і знищили майже всі засіви жита. Відтак прийшла посуха, котра триває вже від тижнів, перервана заледви дрібними дощами, які ніякого сліду не оставляють.

„У всіх повітах не збересь ся досить жита на засіви. А нема майже цілком ячменю ані конюшини; навіть великі дощі вже не є в силі змінити нічого в тій сумній ситуациї. Земля спалена, потріскана, наче пересякнена огнем. Сїна не зібрано ані одної третої части з того, що в часі нормальнім.

„Не можна буде виживити людий ані худоби. Власти почали вже списувати інвентар на пни. Але є певним, що не збереть ся того, що засіяно.

„Отже Галичина не буде в силї виживити себе своїми продуктами і буде змушена зажадати від держави доставити їй відкинебудь поживи.

„Що більше, нема і не буде досить робучих рук, аби перевести жнива і зібрати плоди. Війна пожерла мущин. Власти однак відмовляють ся уділяти урльопів жовнірам-рільникам і не зважають на їх рекламациї. Дозрілих людий-рільників забрано до армії, де вони сповняють сьмішні і марні функциї, а їх поля лежать облогом".

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Рух католиків за миром.

Як доносять лондонські часописи, вся німецька преса обговорює тепер плян німецьких і австрійських католиків, який має на цїли привернути у цїлім сьвіті мир. Оба правительства дуже ревно попирають католиків і через се можна догадувати ся, що Австрія й Німеччина стоять у тісних зносинах з Ватиканом.

В Німеччині є около 25 мілїонів католиків, отже більше ніж одна трета часть усього населення держави. Їх численні партійні орґани обговорюють питаннє, чи не добре би було справу мира віддати в цїлости папі. Католицька преса опублікувала поклик, аби оснувати загально-сьвітовий союз мира. Ся орґанізація мала би стояти під проводом папи і працювати в наданім папою напрямі. Сей союз називав би ся: „Сьвітово-Мирове Діло Білого Хреста", а його осідком було би місто Ґрац у Стирії (Австрія).

Поклик обіймає 12 параґрафів і починаєть ся домаганем „зробити конець безкорисному проливови крови на побоєвищах, і зробити конець політиці, яка зневажає моральні питання міжнародного житя".

За чесько-словенську самостійність.

Нюйорський „Словак в Америке" доносить, що молодочехи, народні соціялісти, реалісти і моравскі провідники видали разом манїфест, в якім заявляють, що вони не жадають ніякої зміни в австро-угорській монархії, лише жадають цілком независимої і свобідної чесько-словенської держави.

Нужда в Чехії.

Австрійський мінїстер поживи приняв на авдієнції робітничих делєґатів з Праги, столиці Чехії, які заявили, що Чехії грозить голод, і зажадали безпроволочного мира.

Нова побіда Шін Фейнерів.

Ірляндські Шін Фейнери осягнули нову побіду, вибираючи до англійського парляменту члена своєї партії, Вілляма Косґрейва. Косґрейв дістав 772 голоси, а його противник, независимий націоналїст, дістав 392 голоси.

В Голяндії не вільно критикувати роботи підводних лодок.

Військовий комендант округа Норт Брабант в Голяндії заборонив на протяг одного тижня видавати часопись „Ендговен Даґбляд". Заборону стягнула одна стаття сеї часописи, в якій критиковано поступованє німецьких підводних лодок супроти голяндських кораблів. Комендант заявив, що Голяндія мусить бути невтральною в повнім значінню слова.

Німці наложили контрибуцію на Ліеж.

Окупаційні власти покарали бельгійське місто Ліеж новою контрибуцією в сумі 500.000 франків. Контрибуцію наложено за непослух. Німці дали приказ повзяти всі знищені або нарушені доми на одній улици, чого мешканці не хотїли сповнити.

90.000 тон збіжа з Румунії до Німеччини.

Берлинська „Норддайтше Альґемайне Цайтунґ" доносить, що від початку наступу на Румунію Німці вивезли відти 90.000 тон збіжа до Німеччини.

Анархістка дістала 6 тижнів арешту.

Саксонський трибунал (в Німеччині) засудив анархістку Розу Люксембург на 6 тижнів арешту за переступлене державного закона, який каже, що власти мусять знати про всякі політичні збори.

Доходи папи римського.

Бельгійська часопись „Ля Пенс" опублікувала білянс папи римського, виказуючи його маєток. І так, доходи папи за 1916 рік виносили:

Дохід з італійських і заграничних реальностий	875.000	лірів
З акций, облігаций і рент	6,000.000	„
Жертви і подарунки	2,500.000	„
Петрів гріш	12,000.000	„
Разом	21,375.000	лірів

Розходи за 1916 рік виносили:

Удержанє кардиналів	875.000	лірів
Сторожа і служба	3,970.000	„
Бібліотека і т. п.	1,250.000	„
Церква св. Петра	780.000	„
Разом	6,875.000	лірів

Чистий дохід папи за 1916 рік виносив 14,500.000 лірів, або 2,900.000 долярів.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

А. М., Брадок, Па. — Покищо доси військові власти стали на становищи не брати до війська австрійських горожан, які не мають ні перших ні других паперів. Ви не кажіть, що Ваше число не є покищо вильосуване. Кождий, хто реґістрував ся 5. червня б. р., є вильосуваний. Ви обовязані ставити ся до асентирунку, коли Вас покличуть, і для формальности виповнити просьбу о увільнене.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА за місяць липень 1917 р.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, зголошені в рекордовім звіті за місяць липень 1917 р. як суспендовані або виключені за неплачене місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і на далї бути членами У. Н. Союза, мусять зголосить ся протягу сего місяця (серпня) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця серпня 1917, то в вересню 1917 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о приняте), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю липню 1917 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю серпню 1917 р., бо на другий місяць, т. є. в вересню 1917 р. вичеркне ся їх з членів орґанізації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових аплікацій (просьб о приняте).

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ.

Бр. св. Петра і Павла в Вандерґріфт, Па.

В. 110. Должанський Іван, Гнатів Іван, Томин Василь, Чайковський Павло, Тиличкан Теодор, Блавуцяк Іван, Блавуцяк Амброзий, Чайковський Петро, Пунка Пантелемон, Кульчицький Григорій, Ґереґа Олекса, Добропольський Петро, Курочка Онуфер, Гайдук Антін, Карпів Йосиф, Карпів Николай, Будняк Іван, Остапів Яків, Крушельницький Іван, Рущецький Тома, Носко Фльоріян.

Тов. ім Тараса Шевченка в Джолет, Ілл.

В. 111. Василовський Дамян, Гультай Микита, Кремка Гелена, Махник Текля, Пишняк Семен, Попель Магдалина, Салиш Онуфрій, Шевчик Михайло, Шевчик Максим, Ярима Галтанас, Гурик Текля, Коцьолко Теодор, Дутка Петро, Дзядик Володимир, Домбровецький Дмитро, Тарнавський Максим, Кремко Антін, Ярема Максим, Ярема Олекса, Баран Іван, Дошак Андрей, Махник Андрей, Бобак Михайло, Костевич Григорій, Гуцул Іван, о. Попель Михайло, Коцан Михайло, Бобак Юрко, Козак Іван.

Бр. св. О. Николая в Тейлор, Па.

В. 114. Молодечин Елисавета, Куйбіда Анна, Скула Анна, Дякун Марія, Гинько Юстина, Гайдук Василина, Скула Іван, Пахолик Франко, Гинько Николай, Дякун Теодор, Скула Гнат, Лаврів Іван, Сенчук Теодор, Куйбіда Петро, Самардак Василь, Ручинський Василь, Нонович Дамян, Гайдук Петро, Жилинський Михайло, Молодечин Іван, Гайдук Василь, Гайдук Стефан, Федорів Максим, Чорней Михайло.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Кантон, О.

В. 115. Клюс Ігнац, Скубяк Михайло, Пачижак Стефан (Мих.), Яблонський Антін, Бандрівський Антін, Дзяпка Михайло, Іваницький Пацьків Михайло, Іваницький Михайло, Парижак Стефан (Іван), Скубяк Михайло (Нацип).

Тов. Вільна Україна в Вунсокет, Р. Ай.

В. 116. Пазюк Михайло, Череватий Василь, Сталений Петро, Галас Мартин, Забігайло Евдокія, Пагут Анастазія, Галас Варвара, Сталена Марія, Голик Анна, Пагут Гілько, Осарчук Андрей, Кащишин Йосиф, Кравець Михайло, Кічак Павло, Забігайло Іван.

Сестрицтво Пресьвятої Діви Марії в Джанстави, Па.

В. 118. Яцинич Катерина (М.), Антоняк Марія, Яцинич Розалія, Кравчак Анна, Петрейко Марія, Березовська Катерина, Сироїд Федуня, Курівчак Катерина, Козій Катерина, Крупнак Параска, Яцинич Катерина (стар.), Чаплінська Марія, Гумен Мелянія, Гумен Зофія, Шабінська Юлія.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Зимяк Наум.
В. 3. Кулинський Петро.
В. 6. Тринча Теодор, Богданюк Олекса, Гришин Стефан.
В. 14. Даниляк Семен.
В. 21. Коцан Николай, Гнидович Дм.
В. 37. Фуртас Людвінка, Мотилевич Феликса.
В. 42. Качмарський Роман.
В. 44. Барна Григорій.
В. 48. Кузминський Іван.
В. 60. Чайковський Йосиф.
В. 61. Фенцик Михайло.
В. 69. Заремба Павло, Левко Михайло, Собусь Тома.
В. 78. Клепчук Мих., Симачук Іван.
В. 81. Іванюк Іван.
В. 89. Баляс Іван, Гренда Іван.
В. 91. Позунь Михайло, Козак Анна, Команяк Блажей.
В. 95. Козар Титусь.
В. 102. Гловач Михайло.
В. 107. Карнафель Данило.
В. 109. Курпик Семен.
В. 124. Корсак Параня.
В. 133. Медвідський Михайло.
В. 146. Грабовський Іван, Дорошенко Михайло, Пелех Михайло.
В. 147. Мич Василь, Клюсик Михайло.
В. 149. Фляк Адам.
В. 170. Марцишин Пилип.
В. 174. Гузар Николай.
В. 179. Яцечко Йосиф, Стецин Стах.
В. 200. Кишенюк Іван, Кишенюк Катерина.
В. 213. Купицький Марцін.
В. 218. Стахура Стефан, Куцаба Ів.
В. 234. Кенцур Леон, Василюк Михайло, Копик Семен, Гаврищук Юрко, Василишин Михайло, Кицелюк Павло, Мандзяк Матій.
В. 235. Бобак Дмитро.
В. 240. Семчук Яким, Страхоцький Іван, Сподарик Василь.
В. 248. о. Василевич Тимотей.
В. 259. Скородинська Варвара.
В. 276. Кубай Іван, Боднар Михайло, Будняк Николай.
В. 278. Савчишин Стефан.
В. 300. Бучко Михайло, Бурич Гнат.
В. 301. Гриник Теодор, Василишин Ів.
В. 316. Романів Тимко.
В. 317. Гавліцький Петро, Довгій Іван.
В. 318. Шишка Теодор.
В. 336. Сałовський Танас.
В. 338. Луковський Онуфрій, Твардонь Михайло, Горейко Іван, Гирка Іван, Копиляк Петро, Нищко Павло.
В. 341. Мовчко Николай.
В. 347. Косць Михайло.
В. 351. Паславський Олекса.
В. 379. Грицишин Петро.
В. 384. Кушіль Андрей, Кушіль Зофія, Базоринський Лука.
В. 400. Вус Дмитро, Чвалга Матій, Мацко Ілько, Волос Яким, Тимчишин Григорій.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Дзюмбеляк Андрей, Герцек Іван.
В. 5. Надімяк Михайло.
В. 26. Сохацький Йосиф.
В. 27. Лосик Василь.
В. 28. Ґайда Юрко.
В. 47. Мельник Онуфрій, Витичак Михайло.
В. 48. Процьь Володимир.
В. 49. Сабадаш Петро.
В. 72. Ткач Іван.
В. 74. Короланчук Іван.
В. 101. Суранович Федор.
В. 104. Пахуцький Броніслав, Мачуляк Іван, Борсук Василь, Пахуцький Павло.
В. 106. Ґвіздор Дмитро.
В. 109. Шмець Прокіп.
В. 117. Лещинський Григорій.
В. 124. Семанчук Андрей, Мелета Іван.
В. 142. Солтис Йосиф.
В. 147. Дзедзіц Станіслав.
В. 155. Гулевич Йосиф, Сетнік Іван.
В. 160. Максимів Юлія.
В. 237. Мазур Теодор.
В. 240. Перняк Анна.
В. 254. Салак Стефан.
В. 277. Мовчук Яцко.
В. 296. Сопків Василь, Лобур Косць, Швець Ілько, Дмитрів Семен.
В. 316. Лоштко Григорій.
В. 336. Дувчак Йосиф.
В. 338. Кинаш Михайло.
В. 367. Мельник Михайло.
В. 400. Наварівський Гринько.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ (ЛИСТАМИ) КАРТАМИ.

В. 4. Макарий Антін.
В. 21. Мартинів Іван.
В. 63. Солочук Матій.
В. 76. Стависький Семен, Стависький Онуфрій.
В. 83. Закутинський Петро, Закутинська Катерина.
В. 91. Шпортало Григорій, Рутковський Петро, Кузів Ілько, Подлужний Петро, Баран Григорій, Рак Михайло.
В. 96. Нестор Іван.
В. 102. Ґурецький Антін.
В. 103. Голищенський Іван.
В. 133. Романюк Теодор.
В. 136. Артус Василь.
В. 146. Воляк Николай, Дзюма Ник.
В. 147. Блащак Константин.
В. 162. Ткач Іван.
В. 175. Братусь Іван.
В. 217. Фенцур Дмитро.
В. 223. Павуш Пилип.
В. 239. Кушнір Прокіп.
В. 240. Медзяк Анна, Новосад Юлія, Новосад Катерина, Рибак Марія, Мецівська Юстина, Савчук Текля, Панасюк Зофія.
В. 316. Третяк Василь.
В. 336. Карпа Іван.
В. 347. Радзиняк Яків, Минько Йос.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Матицяк Павло.
В. 4. Голод Юстина, Голод Дионізій, Голод Олена, Сисак Йосиф, Голод Марія.
В. 5. Ґонсьоровський Михайло, Шевчук Роман (с. Панька), Яцук Гнат, Шевчук Константин, Шевчук Тацiянна.
В. 12. Фещак Дмитро.
В. 17. Терлецький Павло.
В. 18. Гаврилак Петро, Ющак Ефімія.
В. 21. Ковалюк Павло, Харидчак Іван, Семоц Андрей, Циклинський Николай, Боднар Петро.
В. 30. Ленцьо Теодор.
В. 32. Іринюк Василь, Присяжнюк Онуфрій.
В. 36. Братусь Анна.
В. 38. Шиляр Петро.
В. 44. Федорович Петро, Лубянецький Стефан, Кравчук Франко.
В. 47. Рудницький Николай, Рудницький Василь, Рочняк Григорій, Шпак Ст.
В. 48. Дудик Михайло.
В. 49. Козоріз Михайло, Гужда Орест, Білецький Гнат.
В. 51. Гатальський Франко.
В. 53. Попитак Йосиф.
В. 54. Кульчицький Петро.
В. 55. Білінський Броніслав, Попелюк Іван, Гребеняк Николай, Яцко Николай, Граб Михайло.
В. 58. Льоренц Валенти.
В. 59. Пилипенько Данило.
В. 62. Козак Іван.
В. 64. Петрина Михайло, Жуґаєвич Онуфрій.
В. 65. Патриляк Антін.
В. 72. Кута Андрей.
В. 75. Мельник Дмитро, Собашка Дм.
В. 80. Дмитришин Петро.
В. 83. Королюк Ксеня, Ладнюк Дм.
В. 89. Шкроптак Стефан.
В. 91. Дзюбинський Михайло, Поляр Павло.
В. 94. Романишин Олекса, Василик Павло, Гривнак Сильвестер.
В. 97. Борись Андрей, Матвіїшин Анд.
В. 101. Плечій Теодор, Скруба Фр.
В. 102. Михайло Іван, Котаник Мих.
В. 103. Гасек Іван, Папушка Павло, Ґиґа Ілько, Шкварок Ілько.
В. 112. Малаховська Анна, Сивик Катерина, Петрівська Марія.
В. 127. Дідух Сенько.
В. 128. Виростек Петро.
В. 133. Мельничук Василь.
В. 136. Рибак Стефан, Войнар Яким, Ганушяк Юрко, Тимчук Михайло.
В. 142. Полевський Іван, Закорчений Григорій.
В. 146. Ґерич Андрей.
В. 150. Сагюк Ілько.
В. 151. Мандзиняк Анна.
В. 162. Пилипко Николай, Пилипко Василь.
В. 179. Болещак Василь, Волянський Михайло.
В. 186. Баранчак Яков, Баранчак Катерина.
В. 206. Чагарин Василь.
В. 217. Садій Олекса.
В. 221. Ярохович Іван.
В. 239. Черкас Антін.
В. 241. Онисько Михайло, Зубик Дм.
В. 246. Пилипців Марія, Сенів Ксеня, Юзів Михайло.
В. 247. Босак Василь.
В. 248. Палюх Іван.
В. 254. Лешнивець Іван.
В. 270. Гатала Віцентій.
В. 273. Сохар Михайло.
В. 282. Попик Іван, Саган Володимир, Сосницький Теодор.
В. 292. Боднар Николай.
В. 293. Тимчишин Марія.
В. 295. Дашинич Дмитро (Кузьм.)
В. 300. Вархола Стефан (ст.), Савик Константин, Горяк Михайло.
В. 301. Леськів Ілько.
В. 315. Колач Ева.
В. 316. Олійник Іван, Петришин Стефан, Санагурський Прокін, Базюк Іван, Андрусів Андрей, Петровський Николай, Лисий Дмитро, Іпахів Стефан.
В. 317. Матвіїв Денис, Матвіїв Катер.
В. 321. Яворський Михайло, Лопусевич Михайло.
В. 323. Фабян Теодор.
В. 330. Мулик Григорій, Ґутуляк Антін, Заяць Андрух.
В. 332. Муж Антін.
В. 336. Федьо Володимир.
В. 347. Бартон Йосиф.
В. 355. Палюх Теодор.
В. 367. Бурґер Ігнац, Федоришин Павло, Федоришин Антін.
В. 369. Писанчин Михайло, Янчак Василь.
В. 370. Шалапай Теодор, Шалапай Параська, Шкура Юрко.
В. 381. Блават Іван.
В. 402. Коцан Йосиф.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

Відділ 20. розвязаний.
В. 20. Мадзяк Анна, Новосад Юлія, Новосад Катерина, Рибак Марія, Мецівська Юстина, Савчук Текля, Панасюк Зофія (Кох.).
В. 22. Зелений Йосиф.
В. 29. Вархола Дмитро.
В. 30. о. Гривняк Василь.
В. 34. Ґозяш Йосиф.
В. 53. Тимчак Юрій, Тимчак Катер.

Відділ 55. розвязаний.
В. 55. Дудів Никола, Хоптяний Дмитро, Гречин Василь.
В. 57. Новицький Йосиф, Купчевич Теодор, Купчевич Павло.
В. 66. Братусь Іван.
В. 78. Блащак Константин.
В. 88. Грабинський Роман.
В. 102. Павлусь Йосиф.
В. 133. Ткач Іван.
В. 145. Малищак Ілько.
В. 146. Ґах Василь.
В. 165. Макарий Антін.
В. 200. Вовк Стефан, Вовк Марія, Ґенеґа Ілько, Селецька Феська.
В. 217. Ґой Василь.
В. 221. Карпа Іван, Цюпер Петро.
В. 223. о. Сполітакевич Володимир.
В. 246. Мартинів Іван, Страхоцька Магдалина.
В. 258. Гарасимюк Василь.
В. 270. Борик Андрей.
В. 323. Золя Николай, Золя Марія.
В. 324. Самбір Николай, Закутинський Петро, Закутинська Катерина.
В. 384. Солочук Матвій.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 87. Окаль Гнат.
В. 218. Гіль Григорій.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю червню 1917 р. було членів в У. Н. Союзі	9.657
В місяцю липню 1917 р. принято нових членів до У. Н. Союза	205
В місяцю липню 1917 р. принято наново в члени У. Н. Союза	40
В місяцю липню 1917 р. принято з переступними листами з других відділів У. Н. Союза	37
В місяцю липню 1917 р. перейшло з вищих кляс посмертного	5
Разом	9.944
В місяцю липню 1917 р. суспендовано за неплачене місячних вкладок чи инших причин	137
В місяцю липню 1917 р. виключено за неплачене місячних вкладок чи инших причин	11
В місяцю липню 1917 р. взяло переступні листи	45
В місяцю липню 1917 р. перейшло до инших кляс посмертного	5
В місяцю липню 1917 р. померло	2
Разом	200
В кінцем липня 1917 р. У. Н. Союз числив членів після шістьох кляс	9.744
З кінцем липня 1917 р. У. Н. Союз числив дітий членів У. Н. Союза	1.837
Разом	11.581

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса А $250	389
Кляса АА $500	4.195
Кляса В $750	131
Кляса С $1000	4.981
Кляса ВВ $1500	42
Кляса СС $2000	6
Дітий членів У. Н. Союза	1.837
Разом	11.581

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. фек. секр. У. Н. С.

Читайте українські книжки і газети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свобода".

Дописи.

З ELMIRA HEIGHTS, N. Y.

Народне віче.

Гудить і на американській Україні. Широким відгомоном долїтають тепер до найдальших тутешних місцевостий революційні події з російської України і викликують безмірну радість і охоту до народної праці. Проявляєть ся се вічами. Тому минулої неділї, дня 5. серпня, відбуло ся в Елмайра Гайтс, Н. Й., величаве всенародне віче при участи поверх 800 людий з міста і околиці. Віче відбуло ся прекрасно, тимбільше, що тамошна Україна перший раз спромогла ся на таке урочисте сьвято.

Віче розпочало ся о 2-гій годині пополудни. Спеки не було, тож народу була повнїсенька галя. Предсїдателем віча вибрано о. Середу, який з о. Іванишином дав почин до того віча. Пояснивши цїль віча і програму бесїд, о. Середа виступив з довгою бесїдою на тему недолї нашого народу, підносячи важнійші хвилини нашого минулого житя і спиняючи ся довго на бувшій нашій народній болячцї — москвофільстві. Се й дало почин до безличного заховуваня малої кацапської кліки, яка зі своїм батюшкою і матушкою прийшла була робити кириню. Та справа їм не вдалась, а навпаки, кількох кацапів навернуло ся. Весь час бесїди першого оратора публика висказувала своє вдоволенє густими оплесками. О. Середа говорив аж до втоми, полємізуючи головно з кацапами. Слова його не пійшли надармо, бо кільком кацапам отворили ся очи.

Другим бесїдником був Американець, п. Річард Марлов, який говорив по англійськи про причини сьвітової війни і про ролю в ній Америки. Бесїдника винагороджувано часто гучними оплесками.

По нім виступив п. В. Білинський, який у своїй бесїдї змалював вічевикам тяжке положенє російських Українців перед революцією, зазначив революційні здобутки нашого народу і переповів постепенний розвій українського руху аж до теперішної хвилї. Своє вдоволенє бесїдникови виявили слухачі густими оплесками.

Четвертим з ряду бесїдником був Американець, п. Луїс Генри, який говорив про обовязки іміґрантів супроти їх прибраної вітчини. Слухачі годили ся з бесїдником, висказуючи се голосними окликами.

Кінцевим бесїдником віча був о. Іванишин. Темою його було „галицьке москвофільство і його вплив в Америцї". Горстка (може 15 всього) кацапів в ординарний спосіб почала виявляти свої „переконаня", але їх скоро успокоєно, випросивши деяких з галї, а другим загрозивши тимсамим „параґрафом". О. Іванишин, переповівши історію галицьких москвофілів, перейшов до американських і коротко, але ядерно змалював ті способи, яких тутешні кацапи вживали до заманеня наших людий у свій табор. Бесїдника нагороджено гучними і довгими оплесками.

Потім ухвалено отсї резолюції:

Українцї, зібрані на вічу в Елмайра, Н. Й., дня 5. серпня 1917 р., принимають одноголосно слїдуючі резолюції:

1. **Збори висказують свою непохитну льояльність для Америки.**
2. **З невисказаною радостию витають вістку про автономію України.**
3. **Висказують своє щире признанє українським діячам і правительству в Київі.**
4. **Висказують повну надію на непохитність українських провідників у старім краю в обороні прав українського народу.**
5. **Рішучо протестують проти вилученя Галичини і відданя її східної частини на поталу Полякам.**
6. **Збори домагають ся злуки всїх українських земель в одну свобідну національну цїлість.**
7. **Взивають американських Українцїв до уряджуваня по своїх громадах численних віч, на яких найлекше є осьвідомлювати широкі маси про вагу доконуваних подій на Україні.**

Тут треба згадати про гарні хорові співи, соля і музику тамошної української банди.

Віче закінчило ся около 7-мої години вечер гимном „Вже воскресла Україна", почім вічевики, набравши богато користи, розійшли ся домів, з твердою постановою, взяти ся до видатної народної роботи.

Вічевик.

З BROOKLYN, N. Y.

Братське сьвято.

Дня 4. липня с. р. братство Пресв. Тройцї, відділ 203 У. Н. Союза, празнувало річне сьвято. Того дня се братство наняло Службу Божу за упокій душ померших членів і членицї братства, як і за здоровлє жиючих членів.

Вже о годині 9-тій зрана зійшли ся члени братства до мітінґової галї, відки з відзнаками і з прапорами рушили в порядку парами до церкви, де зараз розпочало ся богослуженє. Підчас богослуженя місцевий парох, о. Волод. Лотович, виголосив гарну проповідь, в котрій представив взірцеву діяльність згаданого братства, а заразом візвав присутних, котрі не стоять в жаднім товаристві чи братстві, щоби всї старались о принятє в члени товариств і братств, а також аби вступали в члени У. Н. Союза, представляючи докази користи, яку кождий член як з товариства чи братства так і з У. Н. Союза має.

По проповіди хор відспівав многолїтствіє членам братства. По Службі Божій о. Лотович відправив панахиду за померших членів братства і за їх померші жінки. Церква була битком набита, а було видно також членів товариства „Запорожська Січ", тов. ім. Богдана Хмельницького і инших товариств.

Братство Пресв. Тройцї бере завсїди живу участь в справах народних, і яко найстарше братство в Бруклинї дало почин до основаня инших товариств і братств.

Член братства.

З CHICAGO, ILL.

I.

Поклик до членів У. Н. Союза в Шікаґо і околиці.

Незадовго збереть ся конвенція У. Н. Союза, де ми вишлемо своїх заступників, котрі мають рішати долю нашої орґанізації, а доля тої нашої орґанізації залежить від того, яких ми заступників там вишлемо.

Братя Союзовцї! Ви знаєте, які ріжні зневаги Вам приходило ся терпіти від тих людий, котрі під покришкою партійности старали ся знищити нашу орґанізацію. Се дїяло ся головно на вестах (на заході), а особливо в нашім Шікаґо. Тут не було віча, на якім наша орґанізація не була би нарушена. А коли хто з людий ставав в обороні своєї орґанізації, то його називали зрадником. „Спасителї" нашого народу накидали ся на всїх тих, що люблять свою найстаршу і найбогатшу орґанізацію та гуртують ся біля неї і працюють на її користь. Вони хотїли підорвати довіре членів до урядників У. Н. Союза і до самої орґанізації. Братя! Покажім, що не вони, але ми самі будемо судити своїх урядників, і не поза очи, а в очи. Як котрий з наших урядників собі заслужить, то таку і заплату дістане. Певно, що ми своїх урядників осудимо справедливійше, нїж вони своїх осудили...

Богато, богато разів приходило ся членам нашої орґанізації зносити ріжні докори за се, що вони не дивлять ся на тих новомодних політикерів, котрі самі нїчого не розуміють. Нас напастують за се, що ми придержуємо ся вказівок і рад своїх старих і заслужених дїячів зі старого краю, як з одного так і з другого забору. А що до того є почином У. Н. Союз і його орґан „Свобода", то деяким людям хотїлоб ся знищити і У. Н. Союз і „Свободу". Доказом того можуть послужити ріжні кирині по других українських ґазетах на нашу орґанізацію, а найбільше тут у нас в Шікаґо, де то вже і ріжні започаткованя поробило ся, аби недопустити до більше відділів, які могли би ще завязати ся. Тут маємо до дїла з явними ворогами нашої орґанізації, а для нас се на руку, бо будемо знати, як боронити ся.

Отож я відзиваю ся до Вас, Братя і Сестри, і кличу: Висилайте делеґатів на конвенцію! Най не буде анї одного відділу, котрий би у такій важній хвилї не доложив працї і не вислав свого делеґата там, де буде рішати ся будуча доля У. Н. Союза. На делеґатів вибирайте людий здібних і чесних, котрі би вміли радити і котрі люблять свою орґанізацію. Вони певно не заподіють своїй орґанізації жадної шкоди, а подбають о те, щоби наш славний У. Н. Союз як найкрасше розвивав ся.

Тепер кличу до тих всїх, котрі ще до У. Н. Союза не належать, а хотїли би належати. Не забувайте, дорогі Годимцї, що тепер є до сього дуже добра нагода, бо до нашої орґанізації приймаєть ся нових членів за половину вступного. Не забувайте також, що в Шікаґо є братство св. Стефана, 221 відділ У. Н. Союза. Се є найбільше і найбогатше товариство в нашій місцевости; має поверх 120 членів і гарну готівку в касї. Вразї якого нещастя є запевнена відповідна моральна і матеріяльна підпомога. Горніть ся, Земляки, до нашого братства, а певно не пожалуєте сього!

Григорій Кривовяз,
предс. від. 221 У. Н. Союза.

II.

Відповідь В. Коцюбинському.

В числї 92-гім „Народної Волї" появила ся допись п. з. „Моя відповідь панам киринникам". Автором сеї дописи є наш славний дячок, *Василь Коцюбинський*. Він пише, що від часу свого прибутя до Шікаґо носив ся з гадкою дещо написати про шікаґовських киринників, але видко не мав що, або не мав нагоди... Аж коли підів собі добре книшиків, тодї вшкварив до „Народної Волї" допись, що в Шікаґо є киринники, бо не хочуть належати до Федерації.

Я не хотів би полємізувати з такою мізерною людиною (бо знаю, що *він лише для форми* на дописи фіґурує, а автором її є хтось инший), але в тій дописи є стільки неправди і брехнї, скільки у нашого дячка розуму.

Наш дячок розписуєть ся, як то при барі і при „брендї" киринники вихваляли ся телєґрамами з Відня, Берліна, Джерзи Сіти і т. д. Се є чиста брехня, а чоловік при здоровім розумі на таку брехню не спроможеть ся. На таку брехню може відважити ся хиба панок з Федерації.

Далї дописуватель „Народної Волї" розповідає, як то при тійсамій „брендї" хтось-там нараджував ся, як знищити Федерацію, Січинського і Цеглинського. Се друга брехня, бо пити „бренду", се не значить нищити Федерацію. Федерацію ви самі знищили своїми підлими брехнями перед народом на чесних людий, а нарід, побачивши, кого і що ви нищите, почав тратити довіре до вас і до цїлої Федерації. Про Федерацію була вправдї бесїда, але не при „брендї", а на вічу, котре було скликане Окружним Комітетом в справі прилученя Галичини до Польщі, в галї при незалежній церкві на Ірі і Робей стр. Се *дїяло ся дня 17. грудня 1916 р., по рефераті* д-ра Білика. Предсїдатель віча, п. Клим, запитав ся присутних, хто хоче забрати слово в справі Федерації. Я забрав слово, вказав на всю дотеперішну роботу урядників Федерації і завізвав їх, аби вони завели якийсь лїпший порядок, бо инакше Федерація впаде. На вічу було присутних поверх 300 людий, був і сам предсїдатель Федерації, а чому нїхто проти моєї *бесїди не запротестував? Бо я мав* слушність — от що! Протести сипали ся лише тодї, коли ваша сторона накинула ся на Українську Раду і на У. Н. Союз.

Менї дивно, що наш дячок аж по кількох місяцях пригадав собі сю справу, вискочив як заяць зза плота, і давай кричати, що киринники нищать Федерацію (він кожду слушну критику називає нищенєм Федерації).

Далї наш дячок розказує, як то він приїхав до Шікаґо і застав згоду між товариствами (значить, киринників не було, аж він приїхав). Ся згода тривала аж до „Українського Дня". Тут автор дописи дав доказ, що не є ворогом „бренди", бо раз каже, що від часу свого приїзду носив ся з гадкою написати про киринників, а другий раз каже, що була згода аж до „Українського Дня". Він сам собі перечить, сам собі в очи плює, але се нїчого, бо то на тих з Української Ради...

Відтак дячок бреше, що коли О. К. Ф. нараджував ся, як би то зібрати найбільше гроша на „Український День", то в тім часї завязала ся трійка із здеґрадованого фірера, лисого фрайтера і недокінченого студента, тай та трійка почала киринити. Аж на вічу члени тої трійки дістали поличника, тай прийшли просити, аби комітет з рамени Федерації позволив їм збирати грошї на „Український День". По правдї, то се була не трійка, — як говорить хорий на голову дячок — але трийцять-двійка, з двома сьвящениками: о. Коритовським і о. Обушкевичем.

Нїхто вас, пане дяче, не ходив просити, щоби ви з своєї ласки позволили грошї збирати, але сам о. Струтинський покликав нас на збори 15. цьвітня, і не на тій підставі, аби грошї вам віддати, лише признали вам, що ми є комітет другий і зібраними грішми можемо розпоряджати після своєї волї — вислати там, де ми уважаємо за відповідне. В середу, 18. цьвітня, явило ся нас шістьох на засїданю комітету з рамени Федерації і справа рішила ся так: Ми їм дали своїх „теґсів", а вони нам своїх пушок, так, аби „теґси" і пушки були однакові.

„Український День" минув, грошї пійшли в призначене місце, і певно не одну вже сльозу втерли потерпівшим у війнї, бо Українська Рада держить ся пословиці: Хто дає зараз, той два рази дає". Грошї вже давно одержала Українська Рада в Київі, але де ви свої висилали? — запитаю я дячка. Ага, правда... Вам треба просьвічати нарід, бо ви провідники... Най бідні гинуть з голоду; вас се не обходить; вистарчить тих гроший, що Українська Рада післала... Ви самі бачите, що Українська Рада поступила чесно. Вам тепер встидно, бо далї і нарід почне вам дорікати, але ви зате стараєте ся знищити Українську Раду. Тількиж правди нїхто *не поборе! Українська Рада є і буде дальше істнувати!*

В особисту полєміку з тутешним дячком я тут не думаю запускати ся, але для відома загалу скажу ось-що: Дописи до „Свободи" н. з. „Годї далї мовчати" я не писав і з хору мене і моїх товаришів нїхто нїколи не викидав. Члени хору виступили з нього самі через нездарність дячка. Я до останної хвилї був предсїдателем того хору, а *коли на мітінґу я зрезиґнував*, то цїлий хор, окрім чотирох членів, не хотїв моєї резиґнації приняти.

На адресу нашому дячкови і його чесним товаришам з Федерації я скажу таке: Хто дурив нарід? Хто виманював від нього грошї? На яку цїль пійшли зібрані вами жертви? Чи післали ви з того хоч один цент на голодуючих? Хто нападає по бандитськи на чесних людий з Української Ради і з У. Н. Союза? — *Ви, члени зненавидженої тепер* нашим народом Федерації! Не ми, але ви є народними киринниками і гробарями нашої слушної справи!

Григорій Кривовяз.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся дня 16. серпня, о годині 7-мій вечером, у Ремінґтон галя під ч. 345. Кождий член має явити ся на той мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Кождий член повинен привести хоч одного нового члена, бо будеть ся приймати нових членів за половину вступного. Котрий Українець не є в жаднїй запомоговій орґанізації, то тепер має дуже добру нагоду вступити до У. Н. Союза, а відтак до братства. — Н. Пасєць, предс.; А. Онуфрик, кас.; І. Заверуха, секр.

ВОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в неділю, 19. серпня б. р., в галї коло церкви, зараз по Службі Божій. Кождий член має явити ся, бо буде вибір делеґата і його заступника на конвенцію. Неявивший ся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. — С. Пришлївський, предс.; Д. Жук, кас.; І. Шаровський, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Вільна Україна ім. Михайла Грушевського", від. 116, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в недїлю, 19. серпня б. р., в Кенейдієн Гол, 15 Савт Мейн стр., о 2-гій годині пополудни. Просимо всїх членів, аби явили ся на означений час. Також відзиваємо ся до тих Українцїв у Вунсокет, котрі ще не належать до жадної орґанізації, щоби прийшли і вписали ся до нашого товариства та до У. Н. Союза, хоч би і на малу суму. Товариші! Користайте з нагоди і не відкладайте на завтра того, що треба зробити нинї. Не слухайте тих шкідників, котрі хочуть Вам пошкодити і відмовляють Вас від доброго і хосенного дїла. Кождий член повинен привести з собою бодай одного нового члена. Горнім ся всї як один в одну сильну родину — до У. Н. Союза! — М. Кравець, предс.; П. Кичак, секр.; І. Забігайло, кас.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. Рождества Пресв. Богородицї, від. 259, повідомляє всїх своїх членів, що звичайний місячний мітінґ відбудеть ся дня 19. серпня б. р., в парохіяльнім домі під ч. 4952 Савт Павліна ул. Початок точно о годині 2-гій пополудни. На сей мітінґ кождий член має безусловно явити ся, бо буде вибір делеґата на конвенцію. Уважайте, Братя, щоби анї одного члена не бракло, бо се є дуже важна справа, бо від конвенції залежить будучність нашої орґанізації. Довгуючі члени повинні вирівнати свій довг, бо в противнім разї зістануть суспендовані або вичеркнені з братства і з У. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., кари, а урядник $1.00. Просимо всїх членів, аби кождий припровадив зі собою бодай одного члена нового. — Т. Яремцьо, предс.; Е. Скородинський, секр. фін.

СТ. ЛУЇС, МО. Бр. св. Володимира, від. 179, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в неділю, 19. серпня с. р., зараз по Службі Божій, в галї церковній. На сей мітінґ кождий член повинен прибути, бо є важні справи до полагодженя і буде вибір делеґата на конвенцію. Кождий член повинен придбати бодай одного члена нового, бо тепер У. Н. Союз приймає за половину вступного аж до кінця вересня с. р. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разї зістануть виключені з братства і з У. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить кару, яку собі братство ухвалить. — С. Савіцький, предс.; М. Стецїв, секр.

ДО АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА

надійшли з краю і доси лежать невідібрані листи для слїдуючих осіб:

126) Кобільник Юган від жени Анни, Денисів, Бережани.
127) Кобильняк Семен з Гуминск, від брата Теодора, з війска.
128) Кабин Никола від жени Олени, Москалївка, Косїв.
129) Коциняк Андрух від жени Катерини, Долиняни, Городок Ягайлонський.
130) Колянко Павло від Гната Джаґі, з італїйської неволї.
131) Комар А. від Юлїї і Василя Комар, Ценева, Рожнїтів.
132) Комаровський Іван від брата Франка Квасніцького, Львів.
133) Коновал Василь від матери, Язів старий, Яворів.
134) Корлита Семко від жени Анни, Золочів.
135) Корабльовська Катерина від сестри Еви, Вулька Жмийовецька, Великі Очи.
136) Косарчук Іван, від жени, Самуски (на Росію).
137) Костькевич Григорій від жени Анни, Темизовцї, Косеничі.
138) Кошман Петро від жени Фрозини, Руський Банилів, Буковина.
139) Коваль Пилип від жени Паранї, Пила Станькова, Стрий.
140) Коваль Йосиф від жени Анни, Денисів, Бережани.
141) Ковальський Б. від жени, з Данїї
142) Ковальський Н. від Каськи Войтюк, Городище, Варенж.
143) Ковалишин Василь від жени Анни, Стопчатів, Яблонів.
144) Козар від жени Анни Козар, Острівчик пільний, Скварява.
145) Кравчинський Антон від Владислава Закшевського, з війска.
146) Крожидецький Іван від брата Йосифа, з війска.
147) Кримський Йосиф від братанича Володислава, воєннополїнного з Росії.
148) Кручко Василь від жени Ірени, Поточок, Снятин (2 листи).
149) Крижанович Тома від жени Марії, Смаржів, Щуровичі (2 листи).
150) Кухарук Іван від жени Явдохи, Делятин.
151) Кучира Яким від жени Олени, Завича, Щуровичі.
152) Кукуруц Стефан від батька Якова, Гусанів, Мостиска.
153) Кулак Яцько від жени Татяни, Пичигора, Угринів.
154) Купновицький Гринь від брата Андрія, з війни.
155) Курилич Мартин від жени Василини, Тулуків, Заболотів.
156) Кушнїр Дмитро від жени Анни, Скварява нова (2 листи).
157) Кутиляк Дмитро від жени Марії, Ляшки, Ожомля.
158) Кутош Стефан від матери, Вілавче, Буковина.
159) Кузь Михайло від брата Івана, з війска.
160) Кузик Петро від Николи Волощука, Карлів, Снятин.
161) Кафка Михайло від жени Анастазії, Синовідско.
162) Кальмук Тома від Шарадовського Михайло, з війска.
163) Корпан Григорій від брата Івана, з російського полону.
164) Ковель Михайло від Щурка Теодора, з війска.
165) Коваль Василь від жени, Куткорж
166) Кшива Зофія від батька Стефана, з бараків.
167) Курчак Н. від жени Зофії, Петрилів.
168. Лялюк Сенько від родини, Яворів.
169. Лашкевич Петро від жени Марії, Зубків, Сокаль.
170. Мазуренко Дмитро від сина Йосифа, через Росію.
171. Лазоренко Василь від жени Марії, Микулинцї, Снятин.
172. Лазоренко Василь від Николи Олексюка, Бдуклів, Снятин.
173. Лазурка Танасій від жени Веронїї, Каменка, Серет, Буковина.

(Дальший тиг наступить).

Належитість за кождий лист виносить 50 центів.

Грошї треба посилати в моні-ордерах або в готївцї на адресу:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

СМЕРТЬ ТИМОША.

Історичне оповіданє.

На основі повісти Рогової
написав Н. М.

I. В СУБОТОВІ.

В суботівськім хуторі гамір. Цїлий полк дївчат і молодиць пораєть ся в пекарнї, в коморі та пивници. Місять тісто, ладять всїляке мясиво та варять солодку горівку.

Гетьман, Богдан Хмельницький, любить сьвяткувати Великдень по христіянськи. Та ще любить він, аби в таке велике сьвято не бракло нікого з родини та щоби кождий мав усьо, чого тільки душа забажає.

Обі віддані доньки приїхали заздалегідь від своїх мужів до батька, а невістка, Тимошева Локсандра, вже також тут. Всї вони, разом з челядию, займають ся кухарським дїлом, веселі, румяні, жваві. Особливо Локсандрі дуже гарно в козацькім одязї та з тими румянцями на смаглявих, прекрасних лицях. Вона не звикла до такої роботи, тому спішить ся, як може, щоби не повстидати ся перед мужовими сестрами. Вони видять той її поспіх і торкають себе ліктями, усьміхаючи ся добродушно.

— Ото раз козачка — каже старша — а нецок з тістом не годна двигнути.

— Мабуть — доповідає молодша — не булоб кому Тимошеви хлїба спечи, небого. Деж то такі маленькі, білі ручки.

— Підождіть! — боронить ся Локсандра. — Як пожию з вами, то і до вашої роботи звикну. Тільки не бороніть менї робити — просить, дивлячи ся на них, як дитина.

— Голубко-ж ти наша! — відповідають, сьміючи ся жінки. — Та пощо-ж тобі робити? Хиба у нашого тата мало челяди та мало рук робучих? Ми оттак жартуємо собі.

І сердечно обіймають братову, яка, хоч походила з княжого роду, уміла собі зєднати любов і прихильність цїлої мужової родини.

В тій хвили на порозі появила ся гетьманиха. Молода, моторна козачка, з веселими, радісними очима. Видно було, що приносить якусь добру вістку, бо усьміхаєть ся, показуючи два ряди здорових, білих зубів.

— Тимош приїхав! — гукає, стаючи перед Локсандрою. Локсандра, як держала в долонях спору груду білого тїста, забираючи ся виплїтати колач, так і пустила його на землю.

Гетьманиха в сьміх, гетьманські доньки собі, а Локсандра стоїть засоромлена, не знаючи, що з собою почати.

— Перестрашили ви мене, мамо — каже по хвилї, та згинаєть ся, щоби зібрати тісто. Але гетьманиха кличе котрусь з прислуги, а Локсандру цїлує в чоло і говорить привітливо:

— Мабуть не буде з того тїста паски; ходїм красше до мужа! — і веде її до їдальнї, де саме готовлять підвечірок.

— Тимош у батька, але за хвилину вийде — потїшає її гетьманиха.

Справдї за хвилю вийшов Тимош, але блїдий і мов не свій.

— Ти хорий? — питаєть ся Локсандра, витаючи ся з мужом.

— Нї, я втомив ся, їдучи до тебе. Поспішав, бо стужило ся за тобою.

Богдан мав також зажурений та гнївний вигляд. Не тїшив ся сином, не казав виносити з пивницї що найстарших вин, аби пити на його здоровлє; лише сидїв, потопаючи в думках.

Локсандра дивила ся то на тестя, то на мужа. Вона видїла, що щось недоброго лучило ся, та тільки не хочуть їй сказати. Рада була знати, а не мала відваги питати ся.

Аж Богдан, відсуваючи порожну чарку, звернув ся до сина: „Богато з нею людий їде?" — спитав нерадо.

— Нї, вона сама, з одною тільки служницею.

— Така панї і сама їде.

— Не хотїла вам, тату, заходу робити.

—Ну, вейже у козацького гетьмана доволї хлїба, щоби проживити двір польської панї.

Локсандра догадала ся, що то бесїда про її старшу сестру, княгиню Радивилову, і з великого дива аж ложку опустила на землю. Що такого? Прецїнь відколи вона віддала ся за Тимоша, Радивилова навіть не писала до неї, погорджуючи козачкою. Відки нараз така зміна? Тут мабуть щось поганого стало ся. І вона зі страху збліла та почала дрожати, як осика перед бурею.

Запримітив се Богдан і махнув нетерпеливо рукою.

— Що тут скривати? Прецїнь вона догадуєть ся і тривожить ся, може більше, як треба. Бачиш, дитино, тут іде о твого батька, господаря Василя. Давний його ворог, той поганий Бассараба, в злуцї з Ракочієм напав в саму Цьвітну недїлю на Ясси та прогнав його відтам. Господар утїк до Каменця, до Потоцкого, і просить тепер у мене помочи на Бассарабу. А тут найгірше, що менї самому треба як найбільше війска, щоби вже раз на Українї довести дїло до кінця.

Локсандра, почувши таку сумну вість, розплакала ся і її відвели до невеличкої білої кімнати, прибраної дещо чепурнїйше нїж другі.

Тут вона на самотї перед чудотворною іконою Матери Божої почала горячо молити ся і просити Бога о поміч для свого батька, котрого дуже любила.

Не счула ся, як на подвірє вїхала величава карита княгинї Радивилової.

На зустріч їй вибіг Тимош, а за ним вийшов Богдан. Він чемно привитав рідку гостю та впровадив її до сьвітлицї.

Княгиня не могла вийти з дива. Наслухавши ся в Польщі всїляких оповідань про дикість та грубість козаків і їх старшини, вона сподївала ся побачити перед собою не гетьмана, а прямо якогось страшного людоїда. Тимчасом стрінула образованого, чемного, незвичайно ввічливого та дотепного чоловіка, який зумів би обертати ся в найкрасшім товаристві.

Розговорили ся, як старі, добрі знакомі. А признати треба, що господар Лупул не міг вислати лїпшого посла до гетьмана Хмельницького, як власне свою доньку, княгиню Радивилову. Вона дуже скоро зуміла настроїти прихильно Богдана і вже першої днини була майже певна, що він не відмовить їй своєї помочи.

— Не плач, сестричко, потїшала вона Локсандру, коли по вечері зайшла до її приватної кімнати. — Не плач, все буде гаразд. Я сподїваю ся, що польські пани помирять ся з гетьманом Хмельницьким і що ми будемо могли частїйше бачити ся, нїж доси, та жити в лїпших умовах. Твій муж прожене Бассарабу і батькови нашому запоручить спокійну старість.

— Длячого мій муж? — крикнула Локсандра. — Чому не котрий з полковників козацьких? Прецїнь тесть має їх богато, а деякі між ними мають немалу славу.

— Так, сестро, — відповіла княгиня — але Тимош самим своїм іменем буде їх гірше бити, нїж десятьох вождів. Хиба не знаєш, як його бояться?

— Я, — почала, захлипуючись від плачу, Локсандра — я не хочу, щоби він кидав мене. Не хочу!

— Трудно! — Коли ти вийшла за козака, так привикай видїти його не більше, як раз на рік — відповів Тимош нїби строго, але коли жінка почала ще гірше плакати, він засьміяв ся, пригорнув її до себе і потїшав, обіцюючи, що швидко прожене поганих Волохів, приверне батькови престол, а їй привезе в дарунку княжу корону. — Все те станеть ся скорше, нїм ти мене обдаруєш сином — закінчив, жартуючи, козак.

* * *

Княгиня відсьвяткувала Великдень у Суботові і лїпше, нїж найсправнїйший політик, полагодила справу, задля якої приїхала.

Зараз по Провідній недїлї виступив Тимош у похід з дванайцятьма тисячами козацького війска.

(Дальше буде).